

šteno tako nepremišljeno napadati in pred svetom z lažcama žigosati mene in gosp. Lepstanskega, kterima gotovo slovenščine čistost nič manj pri sercu ni, kot gospodu Kapelle-tu.

Ako pa „skutnik“ med belimi Krajci dandanašnji nobenega daljnega pomena ali korenike več nima, je čas kriv, ki ga je s svojim zobom uničil. Takih osamelih bratov in sester ima on veliko po Slavenskem.

Desinc, vas v Černomeljski fari, je dan danes svoj pomen pri belih Krajcih zgubil, kajti nobeden več ne razume glagola desiti se, to je, se ob enem kje zderževati.

Beseda „ponikve“ je gornjim Slovencem neznana, kajti jim je zginil glagol: nikniti, iznikniti, hervorkeimen, ponikniti, se k zemlji opikovati, v zemljo zlezti. Od tod pri belih Krajcih: sonce je poniknilo (za goro šlo).

Kteri Slovenec umé v Poljanah pri Kupi navadna vprašanja? je kaj ubah? heisst das was, ist was daran? je za kaj? Slavni Vuk Štefanovič, kteri, kakor vsi Serbi, nedosledno piše: ubav, suv, muva, namesto: ubah, suh, muha, nam pové, ako ga za svet poprašamo, da se ubav še samo v pesmah čuje in „lepo“ pomeni, na priliko: „Na ubavu, na polju Kosovu“. — V Poljanah pa pomeni vse lepe lastnosti dušne in telesne. Iz tega se vidi, da beseda „ubah“ ni bila okolišnica (localizm), ampak se je rabila po vsem jugoslawenstvu.

Tako ima Janežičev slovník: hiba, — hibati pa ne; rúten ima — rútití pa ne. Zakaj? menda niso več tam v rabi.

Ali ne bo tudi „kolenčič“ svoj pomen zgubil, kakor hitro se zatare šega, nevesti od poroke pridši devati dečka na kolena v znank želje po prvem možkem porodu.

Tako nam „skutnik“ bistro kaže, da so stari Slovani svojih otrok neimevši neke šege overševali, ko so ptujo deco za svojo jemali, akoravno se je ta beseda le še v enem koticu slavenstva ohranila. Tega mi danes več nemoremo vediti natanko; morebit je novi oče dete vzel v svoj skut (naročje pri suknji), pa ga na serce pritiskal in s tim dokazal, da ga je za svoje spoznal; morebit ga je nova mati v svoje krilo posadila, ker to vse skut pomeni. Korenina — skut — se je zgubila, „skutnik“ pa je zaostal.

Iz skute (mleze) menda ne bojo vadili jezikoslovci tega imena? Opomniti moram tudi, da, akoravno ste obe te besedi tu v rabi že Bog vé od kdaj, se vendar ni iz njih še porodila nobena zmota.

Planina nad Černomljem na s. Roka dan 1853.

Juri Kobe.

O besedi „skuta“ in „skutiti“.

V 64. listu „Novic“ smo brali, da beseda „skuta“ le zmes iz mleka in jaje pomeni. — Skuta in skutiti pa ima še druge pomeni; podam tedaj „Novicam“, kar sim v krajih okolj Celja že od mladih nog slišal:

Ta jed se mi je oskutila (diese Speise ist mir widrig geworden).

Se mi skutí jesti (ich kann wegen Eckel nicht essen).

Temu so se norci že oskutíli (dem ist das Scherzen schon vergangen).

To je oskutna reč (das ist was eckelhaftes).

Ti naskuta ti! (du widriges Ding, du!)

To je tak najosetno, da se ročno prina skutí (das ist so sättigend, so geil zu essen, dass man bald Eckel davor bekommt).

Skuti se mi, skuta me sili (es ist mir übel zum erbrechen).

Iz Dramelskih dolin na Štajarskem. Š.

Ozir po svetu.

Revalenta arabica — draga lečja moka.

Po vsih časopisih angleških, francoskih in nemških se razlega priporočilo nekega čudapolnega zdravila za mlade in stare pod klicom: kupite kupite „revalenta arabico“. Pol funta tega zdravila veljá 1 for. 6 kraje. in ljudje ga kupujejo, da bo mož kmalo bogat. In kaj nek je to skrivnostno zdravilo? Nič drugega nek, kot lečja moka (ervum lens). Neki zdravnik je odkril sleparijo. in spervega „revalenta“ imenovani lek se je prekerstil v „revalento“. Mož, ki razposilja to moko po svetu in trobi njeno slavo, da je kaj, pravi, da je iz dežele „Revalenta“, — al dežele pod tem imenom ni na božjem svetu; — dalje pravi, da jo Egipčani in Arabci visoko čislajo zavolj čudovite njene moči. — Zna biti, saj je že Esav prekanil Jakoba zavolj skleda leče — v to stopnjo je tedaj tisti mož stopil, ki perše moke pod skrivnostnim imenom prodaja za dragi dnar. In dosti je taci, ki jo kupujejo. „Svet sam hoče sleparjen biti — naj se tedaj slepari!“

Leipz. allg. M.

Ozir v stare čase.

Od kod Martinova gos?

Že od starodavnih časov je navada, da v nekterih deželah na sv. Martina dan, 11. listopada, mora pečena gos na mizo priti; tudi v naši pratiki je ti dan za-znamovan z gosjo.

To vé vsak, tudi prost človek. Od kod pa ta navada? to je morebiti le malokteremu znano. V pratiki česke kmetijske družbe se bere o tem sledeče:

V 4. stoletju po Kristusovem rojstvu je živel na Francoskem nek menih, Martin po samostanskem imenu, kterega je zavolj njegove pobožnosti, priljudnosti in poštenosti vse častilo in ljubilo. Zavolj tega je imel za škofa Tours-kega izvoljen biti. Al pohlevni mož se take časti ni vrednega čislal, — torej jo pobegne iz samostana in se skriva tako dolgo, da bi nov škof izvoljen bil. Njegovi prijatli pa si vse prizadevajo ga najti; zato ga grejo na vse strani iskat. Po dolgem iskanju zadenejo na deželi na velik germ, v kterega čeda gos gaga. Kaj nek to gaganje pomeni? rekó iskavci ter preišejo germ, za kterim najdejo svojega prijatla. Z veliko slovesnostjo ga peljejo domú, in naj se pater Martin brani kakor koli hoče, mogel je biti škof. Veliko let je opravljal mu posiljeno visoko službo po volji božji, dokler je kot siv starček umerl 11. listopada leta 1402 ali 1410 (o tem so si zgodovinarji navekriž). Veliko ti-suč ljudi ga je spremilo k grobu, ki so bili po pogrebu gostovani s pečenimi gosmi; tako je sam veleval v svoji oporoki (testamentu). Na to vižo se je maseval pohlevni mož nad gosmi, ki so ga ovadile prijateljem njegovim, ko se je skrival, da bi se bil odtegnul preveliki časti.

In tako je ostala navada, rajnemu sv. škofu Martinu v spomin vsako leto 11. listopada gós aldovati (ofrati), ki se je ohranila do današnjega dne in do današnje pratike.

Iz pečene Martinove gosí hočejo kmetje tam pa tam tudi prihodnje vreme prerokovati; pravijo, če je persna kost tiste gosí, ki se speče na sv. Martina dan, rujava, bo hud mráz; če je pa bela, bo veliko snega. — Nam je lepo pečena debela gós veliko ljubši, kakor vse prerokovanje iz njene persne kostí, toraj radi vremenskim prerokom kostí pustimo, če nam pečenka ostane.